

HVAD ER NY NORDISK SKOLE?

Den seneste tid har **Ny Nordisk Skole** trukket næsten lige så mange overskrifter som det nu verdensberømte nye nordiske køkken. Men hvad er egentlig Ny Nordisk Skole? Professor PER FIBÆK LAURSEN, der er medlem af den dialoggruppe, der er nedsat af Børne- og undervisningsminister Christine Antorini i forbindelse med Ny Nordisk Skole, giver sit bud.

Af PER FIBÆK LAURSEN

Forlængelse af Ministeriet for Børn og Undervisnings Sorø-møde i august er projekt Ny Nordisk Skole sparket i gang i løbet af efteråret 2012. Christine Antorini er initiativtager og drivkraft bag ideen, der i kort form lyder således:

Den danske skole har nogle væsentlige værdier, som den deler med de andre nordiske skoler. Det gælder blandt andet fællesskab, trivsel, uformelle omgangsformer, demokratiske beslutningsprocesser og vægt på praktisk anvendelig viden. Disse værdier har i en periode været miskendte. De skal rehabiliteres, videreudvikles og moderniseres. Politikere, lærere og forældre skal samarbejde om at skabe en bedre skole, der bygger videre på det, vi allerede er gode til.

Konkret består projektet i, at der sidst på året udvælges 200 institutioner inden for hele 0-18-års-området, der gennem to år skal arbejde på at udvikle et mere konkret indhold til ideen og afprøve det i praksis. Men allerede inden projektet rigtigt er gået i gang, har det rejst en række spørgsmål.

Er det varm luft?

Den kritik, der oftest er blevet rejst, mod Ny Nordisk Skole, er, at det er en gang varm luft. Det er korrekt, at ideerne er generelle og meget lidt konkrete. Men det skal ses i sammenhæng med, at intentionen i projektet er, at de institutioner, der melder sig til at deltage, skal have frihed til at udvikle og konkretisere de overordnede ideer.

Ny Nordisk Skole er ganske vist igangsat af ministeren, og ministeriet etablerer en ramme om projektet. Men samtidig er det intentionen, at projektet skal være pædagogisk udvikling »fra neden«. Det er de deltagende institutioner, der selv beslutter, hvad det konkrete indhold i projektet skal være. Det er ikke noget problem, at det hele i udgangspunktet virker noget vagt, blot det i løbet af de kommende år får substans.

Hvad er Ny Nordisk Skole inspireret af?

Ideen er inspireret af den succes, fortællingen om ny nordisk mad har haft. Den nye nordiske mad har medført, at en dansk restaurant er kåret som verdens bedste og har inspireret

en række andre restauranter. Når der er kommet en trend ud af det og ikke blot succes for en enkelt restaurant, skyldes det, at der er blevet skabt og formidlet en fortælling om ny nordisk mad.

Er der noget særligt nordisk at basere sig på?

Der er et vist hold i påstanden om, at der eksisterer særlige nordiske kulturtræk. F.eks. har hollænderen Gert Hofstede i en meget kendt undersøgelse fremhævet, at de nordiske lande i international sammenligning er særlige ved en meget lille magtdistance. Det vil sige, at vi betragter ledere og andre autoriteter som vore ligemænd, og at vi ikke opfører os underdanigt. Respekten for det enkelte individ og dets særtræk er også kulturværdier, der er mere udbredt i de nordiske lande end i de fleste andre lande. Der er altså et vist grundlag for at hævde, at vi har nogle særlige kulturtræk, som vi er fælles om i Norden, og som afspejler sig som kvaliteter i danske og andre nordiske skoler. Og der er også et vist hold i, at disse kvaliteter nyder international anerkendelse.

Er det i realiteten ikke kun et dansk projekt?

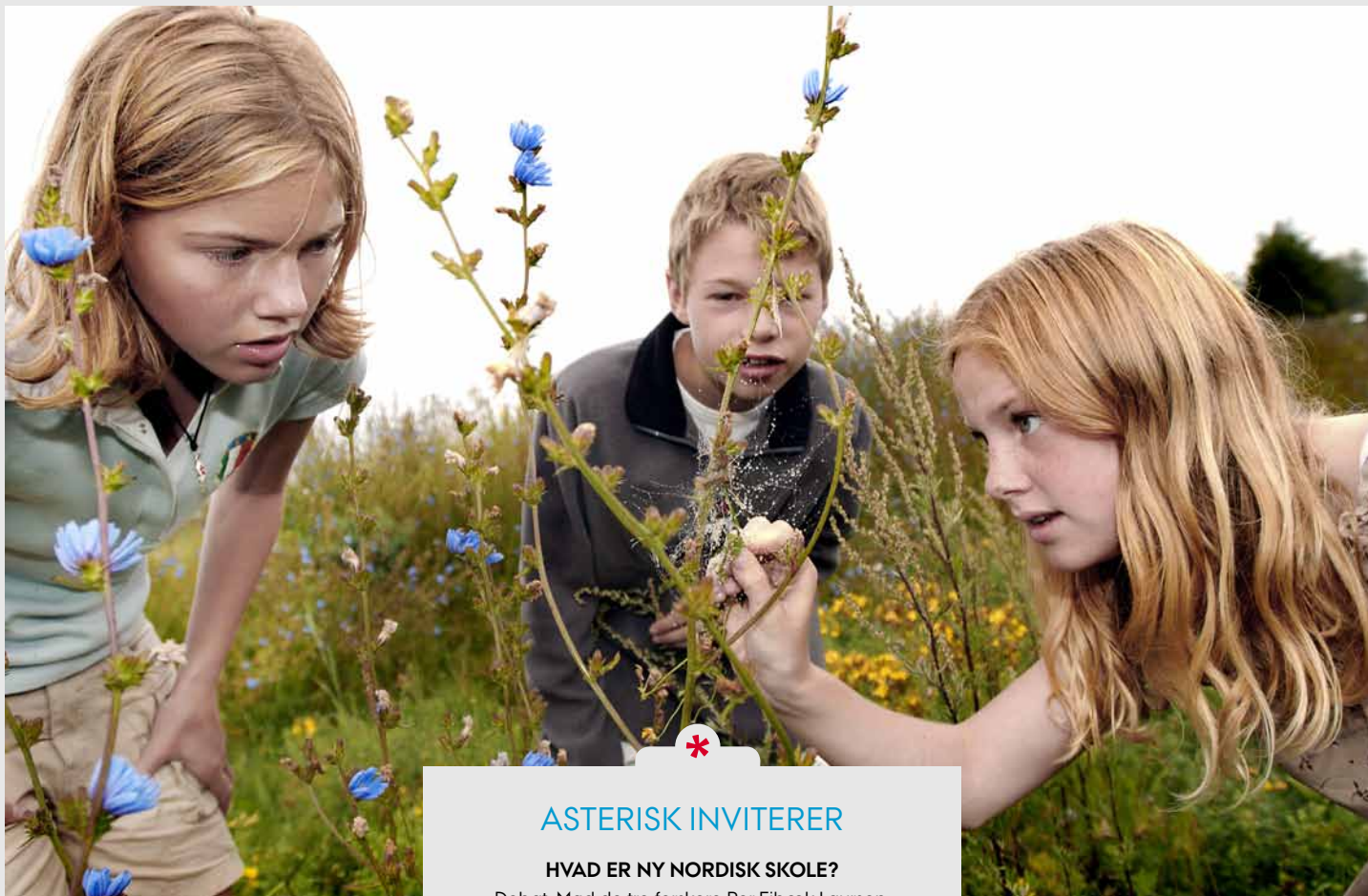
Initiativet er som nævnt rent dansk, men det har så småt vakt nordisk genklang. Den norske kunnskapsminister Kristin Halvorsen holdt indlæg om emnet på årets Sorø-møde, og i oktober vedtog de nordiske undervisningsministre at deltage i et fælles projekt om at udvikle den nordiske skole. Hvad det bliver til i praksis, er endnu for tidligt at sige, men der er i det mindste interesse for tankegangen også i andre nordiske lande.

Hvad står Ny Nordisk Skole i modsætning til?

Jeg ser Ny Nordisk Skole som et forsøg på at frigøre skolepolitikken og pædagogikken fra den fortælling, der har domineret gennem mere end 10 år, og som lyder cirka således:

Danske børn lærer for lidt i skolen. Selv om vi har verdens dyreste folkeskole, har vi langtfra verdens bedste. Der er for megen slaphed, rundkreds-pædagogik og hygge. Derfor præsterer danske børn dårligt i PISA og andre internationale sammenligninger. Det er en trussel mod landets internationale konkurrenceevne. Særligt de asiatiske lande truer os, og dér lærer eleverne langt mere i skolerne. Derfor må der strammes op i den danske skole, og kravene må være højere. Der må være stærke ledelser på skolerne, og både elevernes resultater og lærernes undervisning må overvåges og evalueres.

Den amerikanske lingvist George Lakoff har analyseret metaforer og fortællinger i politisk debat. Han hævder, at politisk argumentation som regel trækker på fundamentale familie-

ASTERISK INVITERER

HVAD ER NY NORDISK SKOLE?

Debat. Mød de tre forskere Per Fibæk Laursen, Noemi Katznelson og Jens Erik Kristensen.

d. 25. februar kl. 16 - 17.30 i Emdrup

[Læs mere og tilmeld dig på:](#)

www.edu.au.dk/kalender

erfaringer. Den konservative fortælling bygger på sammenligning mellem staten og den strikte og moralske faderfigur: *Vi lever i en farlig og truende verden, som vi må beskytte os mod. Derfor må vi være beredte, holde moralen og selvdisciplinen højt og være parate til at tage kampen op under stærke ledere.*

Den pædagogiske og uddannelsespolitiske strammerfortælling passer perfekt til denne generelle konservative fortælling: Vi lever i en globaliseret verden, hvor særligt Kina og andre asiatiske lande truer os. Vores moral og selvdisciplin har været for slap, og derfor er vi dårligt rustede til at tage kampen op. Løsningen er stærkere og mere magtfuld ledelse i ministerium, kommuner og på skoler og sanktioner til dem, som ikke lever op til de øgede krav.

Har Ny Nordisk Skole udsigt til at lykkes?

Ja, det tror jeg, den har. Fortællingen om Ny Nordisk Skole kommer lærerne i møde. Hvis uddannelsespolitiske mål om, at eleverne skal lære mere, skal realiseres, må lærerne gå aktivt ind for dem. Undervisningen i klasseværelset

»Jeg ser Ny Nordisk Skole som et forsøg på at frigøre skolepolitikken og pædagogikken fra den fortælling, der har domineret gennem mere end 10 år.«

Professor **Per Fibæk Laursen**

afgør, om målene bliver nået, og uden lærernes aktive og engagerede deltagelse ændrer man ikke meget. Her havde den gamle fortælling et afgørende problem: Den appellerede mildt sagt ikke til lærerne. Den var tværtimod polemisk rettet mod dem, og det sendte lærerne i forsvarsposition.

Det er en erfaring fra lande som f.eks. den canadiske provins Ontario, at hvis man skal opnå bedre resultater i skolen, skal man anerkende lærerne og deres indsats og appellere positivt til dem om en fælles bestræbelse på at gøre skolen endnu bedre. Det er også erfaringen fra Danmark, at større og krævende mål kan nås, hvis lærerne deltager aktivt og engageret. Det har vi set i forhold til at hæve elevernes læseniveau i indskolingen og i forhold til at begrænse mobning.

Styrken ved fortællingen om Ny Nordisk Skole er, at den er egnet til at skabe positiv medvirken fra lærerne og pædagogerne. ■

PER FIBÆK LAURSEN

Professor ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), hvor han bl.a. forsker i skoleledelse og udvikling af folkeskolen. Han er medlem af dialoggruppen, der er nedsat i forbindelse med Ny Nordisk Skole.